

NCUL

ó
i-
k

kat

atala.

tal'

vármegyiben.

OK.

ca.

tca.

zsef-tér.

gyehás-u.

Pál.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Mayer Jenő.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — — 16— K
Negyedévre — — — 8— K
Egy óra — — — — 2-70 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepeknél kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 155 szám.

Kedd, július 10.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távlati jelentésel. —

***

A tengeralattjárók júniusi eredménye meghaladja az egymillió tonnát.

***

Anarchia az orosz hadseregben. — Az orosz offenziva kudarca. — A tegnapi Wolf-jelentés.

A tengeralattjáróharc júniusi eredménye.

Budapest, július 10. Berlinből sürgönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti:

A központi hatalmak hadi rendszabályai következtében a beérkezett jelentések szerint június havában több mint egy millió brutto regiszter-tonna hajóteret süllyesztettünk el. A tengeralattjáró háboru ezen újabb sikere fényesen igazolja ama teljes bizalmunkat, hogy a buvárhajóhadjárataknak elmaradhatatlan és döntő hatása lesz ellenségeinkre — A tengerészeti vezérkar főnöke.

Tengeralattjáróink sikere.

Budapest, július 10. Berlinből sürgönyzik: A Wolf-iroda jelenti:

Egyik tengeralattjárónk az Atlanti tengeren ismét elpusztított 31.500 bruttó tonnát. Az elsüllyesztett hajók között van a Sylwia angol kiségitő hadihajó, amelynek egyik tisztjét elfogtuk. A fogoly tiszt elmondotta, hogy a Sylwianak kellett volna az utolsó angol tengeralattjárót hazakisérnie.

Angol hivatalos jelentés a London elleni légitámadásról.

Budapest, július 10. Londonból sürgönyzik: Hivatalosan jelentik:

Az Anglia elleni legutóbbi légi támadásban a halottak száma negyvenhetet, a sebesülteké pedig száznegyvenet tesz ki.

Az angol repülők megtámadták az Angliából visszatérő német repülőket, közülük kettő a tengeren szétzúzódott, egy harmadik pedig égve lezuhant. A Dünkirchennél várakozó repülőgépeink nem találkoztak a várt ellenséges repülővel, ellenben megütköztek egy másik repülőrajjal.

Anarchia az orosz hadseregben.

Budapest, július 10. Szentpétervárról táviratozzák: A Rjecs jelenti:

Az első orosz gépfegyverezred, valamint más csapatok hírdetményt tet-

tek közé az ideiglenes kormány ellen. Követelik az azonnali békét és ezt a célt a hírdetmény szerint úgy érhetik el, ha a harcoló csapatokat háttámadják. A munkástanács felhívja a katonákat és a lakosságot, hogy ilyen anarchista felhívásoktól tartózkodják és hogy ahol ilyen agitátort találnak, azt azonnal jelentésük fel.

A keletgalicai offenziva kudarca.

Budapest, július 10. Az Est jelenti:

A keletgalicai offenziva első napjaiban az orosz főparancsnokság azt jelentette, hogy áttörték az osztrák-magyar frontot. Kiderült, hogy ez a jelentés tisztára valótlán, amire visszahívták Brusilov tábornok utódját, a fiatal Gutor tábornokot. Az oroszoknak eddigi offenzívájuk legalább százezer emberükbe került. A csata eddigi folyamán huszonhét hadosztályt vetettek harcba.

Az orosz offenziva.

Budapest, július 10. Luganóból táviratozzák a Stampa következő szentpétervári jelentését:

Az oroszok több helyen készülnek támadó hadműveletekre, főként a román arcvonalon, ahol véleményük szerint a központi csapatoknak létszámát annyira redukálták, hogy erősebb lövésnek nem tudnak ellentállni.

Nem lesz téli háború.

Budapest, július 10. Hágából táviratozzák:

Az orosz északi front parancsnoka Klembovsky tábornok Rigában kijelentette, hogy nem lesz téli háború, mert a hadjáratot gyorsan befejezik.

A Wolf-iroda esti jelentése.

Budapest, július 10. A Wolf-iroda jelenti tegnap estéről:

Nyugaton nincs ujság.

Keleten az oroszok a Sztaniszlaua vezető út mentén újabb támadást kezdték, de ellentámadással csapataikat meg-

állítottuk. A Dnyesztertől északra különös esemény nem történt.

Mezőssy és Vázsonyi miniszterek képviselősege.

Budapest, július 10. Mezőssy Béla földművelésügyi minisztert Nagyfalóiban, Vázsonyi Vilmos igazságügyminisztert pedig a főváros hatodik kerületében ma egyhangulag képviselővé választották.

Államtitkári kinevezések.

Budapest, július 10. A hivatalos lap mai száma közli Tóth Jánosnak, Bottlik Istvánnak és Neményi Imrének kinevezését államtitkárokká.

A németországi helyzet.

Koronatanács.

Budapest, július 10. Berlinből sürgönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti:

A birodalmi kancellár palotájában tegnap délután a császár elnöklésével koronatanács volt, amelyen a porosz államminisztereken kívül a birodalmi államtitkárok is résztvettek.

A Berliner Tagblatt jelenti:

A tegnapi koronatanács két óra hosszat tartott. Híre jár, hogy belpolitikai reformok ügyében a kancellár és a porosz államminiszterek között áthidalhatatlan ellentétek merültek fel.

A Vossische Zeitung jelenti:

A koronatanács után híre járt, hogy öt porosz miniszter és három államtitkár a császárnak benyújtotta lemondását, köztük Helfferich és Zimmermann államtitkárok is. Az általános, egyenlő, titkos, közvetlen választójog behozatala Poroszországban biztosítva van.

A birodalmi gyűlés.

Budapest, július 10. Berlinből táviratozzák:

A birodalmi gyűlés költségvetési bizottságában a birodalmi kancellár egy óras beszéde után a pártok jelenlévő vezetői felszólaltak, utána pedig a következő hivatalos közleményt adták ki:

Valamennyi felszólaló képviselő rendkívül sajnálja, hogy a a sajtó egy része nem vette figyelembe az ülések bizalmas természetét és félreérthető tudósítást közölt róla. A sajtó jelentésével szemben megállapított, hogy a birodalmi gyűlésnek a helyzetről való fel fogása egyáltalán nem ingadozó és a tanácskozáson semmi ilyesféle nem juttatott kifejezésre, sőt egybehangzóan elismerték a tengeralattjárók háborújának hatályosságát, mely minden várakozást meghalad.

Királyunk, mint katona.

Irta: Dankl Viktor vezérezredes.

Ő felsége, a mi fenkölt uralkodónk, akinek fejedelmi nagysága e világháboru napjaiban született, fejlődött és bontakozott ki teljességében, példátlan önmegtagadással, hóviharban és égő nap tűzén, hol szédítő magaslatok és sziklaállások órákhoz tartó, nehéz utját járva, hol napokon át utazva és lovagolva a lengyel-galiciai síkokon, végiglátogatva az összes arcvonalakat az ellenség öldöklő tűzében, nem sajnálta a fáradságot, az áldozatot, hogy csak minden tisztjének, minden katonájának szeme közé nézhessen, hogy megismerje minden bajukat-gondjukat és mindenütt csak boldogított, segített, vigasztalt. A háboruban pedig legfőbb dolog: a szív. A vezérnek, ha a hadak élére áll, a csapatok lüktető szívére kell tartania kezét. Mert ez a siker. A legszebb tervek, szándékok elernyednek, ha nem kapcsolódnak beléjük a szívek, ha egy fölényes, lelkesítő akarat ki nem gyújtja és minden akadályon át magával nem ragadja őket. Údvrivalgás fut végig a katonák során, mikor uralkodónk jön, büszkén és örvendezve tekint rá mindenki és ellenállhatatlan erővel indulnak harcra a tömegek, mert: szív szólt a szívekhez!

HIREK.

— **Hivatalos jelentések július hó 9-ikéről.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti harctér:

A Kárpátokban és a Bisztrica Szolotwinska felső folyásánál az oroszok erősebb felderítő osztagokkal előretámadtak. Stanislautól északnyugatra tegnap két napos elkeseredett harc után védelmi műveink első állását át kellett engedni az ellenségnek. Az orosz területnyrés kiszélesítését tartalékaink közbelépése megakadályozta. A Dnyesztvertől északra főképpen galíciai területen erős tüzérési tevékenység folyt.

Olasz harctér:

Vodicenél visszavertünk egy olasz előretörést.

Délkeleti harctér:

Változatlan.

A német nagyhajóhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Esős és párás levegő folytán a tűz estig minden harcvonal szakaszon csekély volt. Este azután több helyen feléledt. Éjjel különböző helyeken ránk nézve sikerrel járó felderítő harcok folytak. A német trónörökös hadseregében a Chemin des Dameson fekvő állásaink megjavítására teljesen sikerrel járó támadást hajtottunk végre. Akna és gránátvetőinknek a betörési pontokra irányult rajtaütése után gyalogságunk a tüzérzés zárótűzétől fedezve megrohanta a francia állásokat. Az alsó szászokból rajnavidékiekből és westfaliakból álló rohamcsapatok Parguy Filaintól délre három és fél kilométer szélességben erőteljes rohamot hajtottak végre és az elfoglalt vonalakat öt

ellenséges támadással szemben megtartották. Az ellenség figyelmének elhárítására kevéssel ezt megelőzőleg a Laon Soisson-i uton hesseni, nassani és westfali zászlóaljok rohamcsapatjai betörték a franciák árkaiba. Feladatuk elvégzése után parancs szerint visszatértek vonalaikba, nagyszámu foglyot hozva magukkal. Az ellenség, amely mindenütt heves ellenállást fejtett ki, nagy véres veszteséget szenvedett, amely az éjjel folyamán is megkísérelt eredménytelen ellentámadások alkalmával csak fokozódott. 30 tisztet és több mint 800 főnyi legénységet fogtunk el. Hadianyagban szerzett zsákmány igen jelentékeny. A Maas nyugati partján a 8-án éjjel folyt harcokban néhány kis árok rész a franciák kezén maradt. A ma napfelkelte előtt északkeletre megindult előretöréseket visszavertük.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Böhm Ermoli vezérezredes hadseregportja: Mig a Stripa és a Zlota-Lipa között csak élénk tüzérési tevékenység folyt a néhány előretörésből foglyokat szállítottunk be. Stanislau mellett új harcok indultak meg. Az ott álló csapatokat erős orosz támadások Ciesow és Zagwozd között a Czarnyaslav erdős magaslatai irányában 12 kilométernyire visszanyomták. A német tartalékok beavatkozása megállította a támadást. József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala: A Kárpátokban az orosz ütegek élénk tevékenysége tovább tart, az oroszok helyi támadásait több helyen megghisítottuk.

Mackensen vezértábornagy hadseregportjánál és a macedon arcvonalon a helyzet változatlan. — Ludendorff.

— **A főispán bucsuja a közigazgatási bizottságtól.** Torontál vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta dr. Dellimanics Lajos főispán elnöklésével rendes havi ülését, amelyen jelen voltak: Jankó Ágoston udvari tanácsos alispán, Kéler Akos megyei főügyész, dr. Haidegger Lajos megyei főorvos, dr. Wattay Dezső árvászéki elnök, Majos Károly min. tanácsos pénzügyigazgató, Czenger Nándor kir. ügyész, Cserey Gyula kir. tanfelügyelő, Várady Dezső segédtanfelügyelő, Axmann János megyei főállatorvos, dr. Gregersen Niels gazdasági felügyelő, báró Hauser Károly, Schulpe Vilmos, dr. Annau Ernő bizottsági tagok, Demkó István, Farkas Vince és dr. Kamenszky Árpád előadók. Elmaradásukat kimentették: Babits József, Dolleschall Gyula és dr. Pollák Győző bizottsági tagok.

A gyűlésen az egyes előadók megtették szokásos havi jelentésüket, majd a tárgysorozat végeztével az ülés berekesztése előtt dr. Dellimanics Lajos főispán bejelenti a közigazgatási bizottságnak, hogy a Tisza-kormányának május 26-ikán bekövetkezett lemondása folytán, főispáni állását még a régi kormányának rendelkezésére bocsájta és beadta lemondását. Ezen lemondását őfelsége június hó 14-ikén kelt legfelső elhatározásával elfogadta és öt Torontál vármegye főispáni állásától legkegyelmesebben felmentette, egyben pedig megengedte, hogy a főispáni ügyek vitelével a főispáni szék betöltéséig továbbra is megbizásosk. Amikor most 11 évi főispáni működés után távozik, nem mulaszthatja el, hogy a közigazgatási bizottságnak, annak minden tagjának őszinte, hálás köszönetét fejezze ki azért az igazán őszinte és lelkes baráti támogatásért, amelyben öt ezen idő alatt mindig részesítették és főispáni tisztének ellátásában segítettek. Kéri a bizottságot, hogy tartsák meg továbbra is jó emlékezetükben, ő a maga részéről élete legszebb részének fogja mindig tekinteni az itt töltött éveket.

A főispán szavai után a közigazgatási bizottság nevében báró Hauser Károly szólt

fel és fájó érzéssel veszi tudomásul a főispán távozását. Dellimanics Lajos harminc éves közigazgatási munkálkodásának eredményeit munkatársai és volt tisztviselőtársai tudják csak igazán és a maga egészében értékelni. Vas szorgalma, sziklaszilárd jellemessége és lankadatlan munkakedve nemcsak nagyszámu barátot szerzett neki, de biztosította részére mindenkinek osztatlan elismerését. Biztosítja a főispánt, hogy a közigazgatási bizottságban mindenkor hálással fognak visszaemlékezni az ő működésére, amely alatt ő a vármegye érdekében és minden más jogos érdekek védelmében és előmozdításában oly sokat tett.

A bizottság tagjai hosszasan és lelkesen éltették és ünnepelték Dellimanics főispánt, amire az ülés véget ért.

— **Esküvő.** Grandjean Andor, az Osztrák-magyar bank felülvizsgálója ma tartotta esküvőjét Annau Melanieval, dr. Annau Ernő és neje szül. Annau Szilárdka leányával. A polgári esketés d. e. 11 órakor volt a helybeli anyakönyvi hivatalban, az egyházi esküvő pedig ma délután fél 7 órakor lesz a helybeli plébánia-templomban. Az esküvőnél tanúk voltak a menyasszony részéről atyja dr. Annau Ernő ügyvéd, a vőlegény részéről dr. Grandjean Jenő Torontál vármegye alügyésze.

— **Eljegyzés.** Dr. Fóris József honvédelmi miniszteri fogalmazó, Fóris József volt zombolyai főszolgabíró fia, eljegyezte Emich Hedyt, emőkei Emich Gusztáv kereskedelemügyi miniszteri tanácsos leányát.

— **Katonai kitüntetés.** A király Kamenszky Dénes 6. honvéd gyalogezredbeli egészségügyi zászlósának az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján és a kardokkal.

— **A június havi adófizetés a vármegyében.** Majos Károly min. tanácsos pénzügyigazgató a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén előadta, hogy Torontál vármegyében I. Allami egyenes adók címén: a) megállapított adótarozás volt 8,113.510 K 17 f, b) erre befizetés történt 3,284.082 K 28 fillér s így hátralékban maradt 4,829.427 K 89 f, vagyis az összes tartozás 55%-ka. A folyó évi június havi befizetés nagyobb 6209 K 98 fillérral, a január-június havi befizetés pedig kisebb 105.327 K 13 fillérral mint a mult év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. II. A hadicélokra megállapított jövedelmi adó címén: a) megállapított tartozás volt 368.147 K 96 f, b) arra befizetés történt 115.428 K 77 f, hátralék 252.719 K 19 f, vagyis az összes tartozásnak 34%-ka. III. Hadmentességi díjban: a) megállapított tartozás volt 345 K 39 f, b) befizetés történt 6533 K 97 f, hátralék 341.167 K 42 f, vagyis az összes tartozásnak 90%-ka. A folyó évi június havi befizetés kisebb 104 koronával, a január-június havi befizetés pedig kisebb 785 K 68 fillérral mint a mult év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. IV. A pénzügyigazgatóság a lefolyt hóban fizetési halasztást 14 esetben adott és házádomenteséget 45 esetben engedélyezett.

— **A vármegyei népoktatás.** Várady Dezső s. tanfelügyelő, aki Grézo János kir. tanfelügyelő szabadságának tartamára, a tanfelügyelői hivatalt vezeti, a közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentésében előadta, hogy az idej tanév június hó folyamán fejeződött be az összes iskolákban rendes évről vizsgálatok megtartásával. Ennek kapcsán felemlíti azt, hogy a magántanulók száma rendkívül nagy volt ugyszólván mindenütt, minek magyarázata abban rejlik, hogy a fennálló nagy drágaság miatt a vidéki szülők nem képesek fizetni gyermekeik után a város helyeken való ellátást, miért is magánuton otthon taníttatják őket. A kir. tanfelügyelő 233 polgári magánvizsgálati engedélyt adott, f. évi

Telefon 330.

Szerdán, július hó 11-én két előadás: este fél 7 és fél 9 órakor.

A Maharadzsa gyöngye.

Gyönyörű kíséző műsor.

Indiai történet 4 felvonásban. A főszerepben a közkedvelt Gunar Talnaes,

Gyönyörű kíséző műsor.

Telefon 330.

Csütörtökön, július hó 12-én este fél 7 és fél 9 órakor.

MO
TE

Szerdán,
este fél

Ö F

Főszer

- Gyö

Elsőrang

Jön!

A H

Helyárak

június havi tén jellemző ténétéhez. A seinek fokoz méltóságú va miniszter ur fogja részesít ennél több s kolai tanítók kat a kir. ta A módosi áll a következő ro József m emlékére 100 ros Zoltán j módosi Také pitvány" cím tett tanulókn reskedő, mo korona össz ifjusági segé célra Krausz kedő 300 k tanítói karba hogy Timinál áll. tanítóny badalói áll lyezetett. E szentmikulós lai magánviz kir. tanfelü pedig meg zombolyai és óvodákat

— Szil közli, hogy üzemelt besz további inté nak ki.

— A va ger Lajos teg bizottság teg jelentette, h mult június nyok igen levő hó elej községhez t lámos köz Csávós köz gedési esetl mennyien f megye terü fertőző bet és szórvány jelentettek közlül 6 ka

— Au ból kifolyó koronát ad gyermekkor geire.

— Ka nyitva min

— K könyveket

A könyve

megyei K

gel továb

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Szardán, július hó 10-ikén egy előadás, este fél 9 órakor, rendes helyárrakkal

ÖRÖK BŰN.

Dráma 4 felvonásban.

Főszereplő: Hennly Porten.

- Gyönyörű kíséző műsor. -

Elsőrangú cigányzenekar kíséret.

Jön! Jön! Jön!

A HALÁL ISTENNŐJE.

Helyárrak: Mérsékelt: páholyülés 80 f. I hely 70 f. II. hely 60 f. III. hely 40 f. Rendes: páholyülés 120 K. I. hely 100 f. II. hely 80 f. III. hely 50 f.

junius havi terminusra, mely körülmény szintén jellemző adalék a háborus népoktatás történetéhez. Az 1913. évi XV. t. c. rendelkezéseinek fokozatos végrehajtása céljából a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur évi 400 kor. személyi pótlékban fogja részesíteni az 1893. év előtti 10. vagy ennél több szolgálati évvel bíró áll. elemi iskolai tanítókat. Az erre vonatkozó javaslatokat a kir. tanfelügyelői hivatal felterjesztette. A módosi állami polg. fiúiskola a f. tanévben a következő adományokban részesült. Dr. Zsirus József módosi ügyvéd hősi halált halt fia emlékére 1000 koronás alapítványt tett „Zsirus Zoltán jutalomdíj alapítvány” címén. A módosi Takarékpénztár „Fendler Károly alapítvány” címén 1000 kor. összegű alapítványt tett tanulók jutalmazására. Deutsch Jenő kereskedő, módosi lakos, az iskola részére 500 korona összeget adományozott a létesítendő ifjúsági segélyalap javára, ugyancsak erre a célra Krausz Herman gazdálkodó és kereskedő 300 korona összeget adományozott. A tanítói karban csak annyiban történt változás, hogy Timináné Timina Erzsébet úrményházi áll. tanítónő Algyőre, Palátkásné Klacsó Jolán badalói áll. tanítónő pedig Úrményháza helyrehozott. Külszolgálat tekintetében a nagyszentmiklósi és a perjámosi áll. polgári iskolai magánvizsgálaton elnököl. Kentarik Gyula kir. tanfelügyelői megbízott, iskolalátogató pedig meglátogatta a torontálkeresztusi, a zombolyai és a nagyikindai elemi iskolákat és óvodákat, összesen 9 intézetet 30 tanerővel.

- **Szünetel a jéggyár.** A városi jéggyár közli, hogy anyagihiány miatt kénytelen volt üzemét beszűkíteni s így a közönség részére további intézkedésig jeget nem szolgáltathatnak ki.

- **A vármegye egészségügye.** Dr. Haidegger Lajos vármegyei főorvos a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén havi jelentésében bejelentette, hogy a vármegye területén a most mult junius hóban a közegészségügyi viszonyok igen kedvezők voltak, mert a szóban levő hó elején Mokrin községben, a Valkány községhez tartozó Kiszimony pusztán, az Oroszlámos községhez tartozó Pálos-majorban és Csávos községben 2-2 hólyagoshimlő betegedési eset előfordult ugyan, azonban valamennyien felépültek és így most Torontálvármegye területe himlőmentes. A többi hevenyefertőző betegedési esetek is kisebb számban és szórányosan léptek fel, ezek közül bejelentettek: vörheny 22, hasihagymáz 7, ezek közül 6 katoná, difteritisz 18 és kanyaró 47.

- **Adomány.** Mayer János egy házaladásból kifolyólag áldomás megváltása címén 100 koronát adományozott a szociális misszióegylet gyermeknőhájának beszerzendő tej költségeire.

- **Katonanotthon** Temesvári-u. 1500. sz. a. nyitva minden nap d. u. 2-9 óráig.

- **Könyveket a haretérre!** Küldjünk könyveket és folyóiratokat a haretérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontálvármegyei Közművelődési Egyesület készséggel továbbítja.

A VÁRMEGYÉBŐL.

BÁNLAJ.

- **A bánlaji lecsapoló társulat közgyűlése.** Szombaton tartotta meg a „Bánlaji Lecsapoló Társulat” rendes közgyűlését, amelyen gróf Karátsanyi Jenő társulati elnök helyett Eördögh Virgil tb. főszolgabíró társulati alelnök elnököl. A gyűlésen részt vett Sütő Béla kulturmérnöki hivatali főmérnök, miniszteri megbízott is. A tárgysorozatot Szabó Arnold uradalmi jószágfelügyelő, társulati igazgató ismertette.

Elhatározta a közgyűlés szivattyutelep létesítését, a szükséges gépek haladéktalan beszerzését, a földmunkáknak a hó végével való megkezdését és egy 800.000 koronás fedezeti kölcsön felvételét. A társulati költségvetés 1.000.000 koronára van tervezve s általa 14.000 hold lesz vízmentesítve.

MÓDOS.

- **Temetés.** Nagynezsényről jelentik: Vasárnap délután temették el nagy részvét mellett *Berkovich* Emilia somoskői tanítónőt. A temetésen megjelentek a környékbeli tanítók és tanítónők teljes számban, a nagy- és kisnezsényi tantestület koszorút is helyezett elhunyt kártársuk sírjára, *Schmidt* Mihály nagynezsényi áll. ig. tanító pedig megható bucsuztatót mondott. A gyászszertartás befejezte után, amelyet *Gerőfi* Miklós kisnezsényi és *Kaip* Vilmos ernőházi plébános végzett, az elhunytat a kisnezsényi róm. kath. temetőben helyezték örök nyugalomra.

ZSOMBOLYA.

- **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk *Perlstein* Márk zombolyai nyomdatulajdonos f. hó 9-én 50 éves korában hosszú és kínos szenvedés után meghalt. Az elhunytat — akinek halála széles körben kelt igaz részvétet — nejeén kívül gyermekei Artur és Margit, valamint kiterjedt rokonság siratja.

A buza, rozs, kétszeres, köles, árpa és zabtermésről szóló új rendelet.

(Három közlemény.)

I.

Idestova három esztendeje mult annak, hogy folyik a világháboru. Megkezdődött a negyedik háborus nyár, anélkül, hogy a várva-várt békét megértük volna. Az elmúlt évek háborus eseményei hozzászoktattak bennünket ahhoz, hogy felső irányítás alatt végezzük termelésünket, osszuk be fogyasztásunkat és rendezzük be egész gazdálkodásunkat. Az ma már senkit sem lep meg, hogy a háboru miatt kénytelen a kormány a termés felől rendeletben intézkedni, míg eddig ki-ki szabadon rendelkezhetett gabonájával. Nem is kell sok magyarázat hozzá, hogy ez jól van-e így, vagy sem. Hiszen ha nem így lenne, akkor a harcúterén küzdő seregeket nem tudnók rendesen élelmezni, az itthon lévők közül pedig azok, akik nem termelők, esetleg a mindennapi kenyérhez sem juthatnának hozzá. Nem mondjuk mi sem, hogy a gazdának öröm, hogy ha ilyenfajta rendelet köti meg a kezét, de viszont a kormánynak sem telik különös öröme ilyen rendelet kiadásában. Most azonban olyan idöket élünk, amikor senkinek sem szabad arra gondolnia, hogy neki mi volna előnyösebb és kellemesebb, hanem csak arra szabad tekinteni, hogy mit parancsol az ország érdeke. Erre pedig nem lehet mást felelni, mint azt, hogy az ország érdeke rendet követel a termés miképpen való felhasználása dolgában.

Mostanában jelent meg az ideai termésről szóló kormányrendelet, aminek természetesen csak akkor lehet meg a kívánt fogantaja, ha minden gazda tudja és megérti, hogy mi van benne és ahhoz igazodik. Ezért most rendre elmondjuk röviden, mit kell tudnia az ideai termésre nézve minden egyes gazdának és mit kell pontosan, lelkiismeretesen megtartania.

A kormány rendelete értelmében az ideai buza-, rozs-, kétszeres-, köles-, árpa- és zabtermelés országos zárlat alatt van, ami azt jelenti, hogy egyikünk sem tehet a termésével azt, amit akar és mindnyájan csak azt tehetjük, amit ezek a rendeletek megszabnak. A kormányrendelet először is azt mondja, hogy

a termést minden termelő köteles az előrelátó gazda gondosságával learatni és mielőtt arra a termény alkalmassá vált, minden megokolatlan késedelem nélkül kicsépelni. A cséplés megkezdését és a kicsépellt gabona mennyiségét minden gazda tartozik a községi előjárásnak haladéktalanul bejelenteni. Ha valaki a bejelentési lapot nem tudja kitölteni, akkor a géptulajdonos bementése alapján történik a bejelentés. Aki pedig nem géppel csépell, annak az előjárás szabóbeli kijelentés alapján díjtalanul írja össze az adatait. Ahol a cséplés egy hétnél tovább tart, ott a bejelentést minden héten meg kell tenni.

Kimondja a kormányrendelet, hogy a kicséplés időpontjában, tehát a mag kihullásával egyidejűleg a buza, rozs, kétszeres, köles, árpa és zab — a szalmapélyva stb. kivételével — már hatósági rendelkezések alá tartozik. Ez azt jelenti, hogy már most, a gazdasági év legelején minden gazda köteles a maximális áron a hatóság utasítása szerint közecelokra bezolgáltatni termésének azt a részét, amely a saját házi és gazdasági szükségletén felül van. Egyébként pedig nem jogosult azt felhasználni, felolvasni, feletetni, vagy feldolgozni, sem pedig eladni vagy vele bármiféleképpen rendelkezni, mert a tulajdonos szükségletét meghaladó mennyiséggel maga az állam rendelkezik.

Biztosra vesszük, hogy ennek a rendeletnek minden tisztességes ember szó nélkül, zugolódás nélkül meg fog felelni, mert hiszen nem kell magyarázatni bővebben, hogy nem másért, hanem csupán azért kénytelen a hatóság a terményeket az egész országban egyszerre lefoglalni és összeszedetni, mert ebben a nehéz időben a hadsereg ellátása és a közlekedés biztosítása végett a terményekre nagy szükség van.

Abból a célból, hogy a hatóságilag igénybevevett terményeket átvegyék és a Haditermény Részvénytársaságnak átadják, terményátvevő-bizottságokat fognak alakítani, amelyek a hatóság kiküldöttjéből, a most említett részvénytársaság megbízottjából és a szükséges egyéb személyekből fognak állni. Ez a terményátvevő-bizottság fogja mindenütt megállapítani a helyszínen, hogy mennyi termény kell a termelő házi és gazdasági szükségletére és mennyi a felesleg. A termelő szükségletére kellő terményt azután a rekvirálás alól feloldja és a termelőnél érintetlenül meghagyja, feleslegét pedig átveszi, a hatósági árat készpénzben azonnal kifizetetteti és a felesleg megörökléséről vagy felhasználásáról intézkedik. Az átvetél megtörténtéről a bizottság elismervényt ad.

Hogy tudatlanságból se kövessen el senki se valami hibát, itt mondjuk el azt, hogy a rekvirálásnál nemcsak azt tekintik termelőnek, aki valósággal termeli a zár alá vett terményeket, hanem azt is, aki az ideai termésből haszonbér, munkabér, aratórész, cséplési rész, konvenció, vagy más hasonló természetbeni szolgáltatás fejében kap a tulajdonképeni termelőtől búzát, rozst, kétszerest, kölest, árpát, vagy zabot. Vagyis másszóval az ilyenféle járandóságok felett sem rendelkezhetik szabadon a birtokos, mert a zárlat az ő terményeire is kiterjed, éppen úgy, mint a valószínűs termelő terményeire.

(Folytatjuk.)

1470-1917. szám.

556-1

Hirdetmény.

Tárcsó község előjárásága közhírré teszi, hogy a község 8500 hold területén gyakorolható vadászati jog 1917 augusztus 1-től joghatályos, 6 egymásután következő évre 1917 július hó 22-én d. u. 3 órakor a község házában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni. A feltételek a jegyzői irodában megtudhatók.

Tárcsó, 1917. évi július hó 6-án.

Községelőjáróság.

VISZKETECSÉGET
 rüht, sümört legbiztosabban elmulasztja a
Barna zsir Kis tégly K 1-80,
 nagy tégly K 3-
 családi adag K 9-
 utasítással rendelhető:
 Dr. Flesch E. „Korona” gyógytárából, Győr.

Párdány község előjáróságától.
1145—1917. szám. 553—31

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a párdányi csendőrs a párdányi határban elfogott Gomán Léna, gádi cigányasszonytól egy gazdátlan 15—20 évesnek látszó sötét pejkancát elkobzott. A ló ismertető jelei: csillagos, feje fehérrel tűzött, hbl. csüdben kesely, hj. combján OT bélyeg.

Amennyiben az igazolt tulajdonos a fent leírt állatot jelen hirdetmény keltétől számított 8 napon belül Párdány község-házánál át nem veszi, úgy azt f. évi július hó 27-én nyilvános árverésen eladjuk.

Párdány, 1917. évi július hó 7-én.

Község-előjáróság.

Egy három szobából álló
Irodahelyiség
és egy istálló kocsiszinnel
a Korona-szálloda közvetlen közelében
bérbeadó.

Közelebbi felvilágosítás
Dr. Hubert Zsigmond ügyvédi irodájában.

100 korona havi bérért
két butorozott szobát
és konyhát keresek.

Ajánlatok „Állandó lakó” jelige alatt a
kiadóba kéretnek.

Gyomorhajásoknak

étvágytalanságban és székrekedésben szenvedőknek, valamint az ebből eredő fejfájások, szédülések, emésztési zavarok eseteiben (még gyermekeknél is) mint kiválóan enyhe hatású (hashajtó) szer a **Dr. Hartley William-féle tablettá** nélkülözhetetlen. Minden házban szükséges! Ára dobozonként 3—korona. Főraktár: **Balázs Károly** drogéria Budapest, VII. ker., Damjanich-utca 33/10.

Munkáslányok

azonnal felvételnek

helyi nagyobb iparvállalatnál.

Nagybecskereki Népbank Részvénytársulat.**Hirdetmény.**

Alapszabályaink 8. §-ára való hivatkozással ezennel közhirre tesszük, hogy Intézetünknel takarékpénztári betéti könyvecskékre elhelyezett azon betéteket, melyek eddig 4½%-kal kamatoztattak, 1917. évi július hó 1-től kezdve **netto 4%-kal** fogjuk gyümölcösztetni.

Nagybecskerek, 1917. évi július hó 7-én.

Nagybecskereki Népbank Részvénytársulat
igazgatósága.

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.**Biztosítási ügynökségek:**

Frans J. Li (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fng.-u.
Rigó István (Első M. Ált.) Szerb egyház épület.
Szeináltner Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fogorvos

Ikity Duzán, Hunyadi-utca.
Nagyvinnyák Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Bencze A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkerekedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatárúhás:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovics István, Hunyadi-utca.
Mészáros Imre, Pénzügyi palota.

Dobozgyár és műkőnyűkészítő:

Schneider János, Arad-utca 11.

Drogeriák:

Malkuha Dezső, Hunyadi-utca.

Élelmiszerkereskedők:

Mészáros R. György, Hunyadi-utca.
Schwab Albert, Hunyadi-utca.

Fényképezés:

Kremsler István, Gizella-part.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis R., Erzsébet-hídon túl, Ambrózy szappangyár épületében.

Fűszerkereskedők:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-utca.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműtár-, rövidárúházak:

Benő Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, szemüveg- és papírkerekedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvtársulatok:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállodával szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társai.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-utca.

Női kalap- és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska, Gizella-part. Kurländer-udvar.

Női kalap divatterem és kalapvasalás:

Andress A. Pötör, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.

Sírkőraktár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszállója, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához” c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirtlich Alajos, Arad-utca.

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bencze A. és Fia.

Tűzifa-, épületfakerekedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Arad-utca 1.
Kurländer Imre, Korona-utca.

Urdivatárúhás:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Dann Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasúti vendéglő.
Magyar Király sörcsarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Rensing Mátyás, Otthon-sörcsarnok.
Tóth Lajos, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.

Szerkesztőségi

Nagybecskereki
utca 1., hová
lemi részét
den közlemény

Kiadó:

Pleitz Fer.
nyomdája
rek, Zápolya
a hirdetések
és a lap sz
vonatkozó
intézkedők.

Nagybecskereki

Liány. 156-177 n

ma a keres

linbe érke

Be

Hinder

nap délu

valamint

két kép

Hin

szárnál

a trónor

tak a cs

celláral

masint k

gásukat.

Be

rökben

sem tud

Be

rat. A c

gadta H